

■ Bij de nummering van de kopieerbladen

De kopieerbladen zijn doorgenummerd, waarbij de nummering niet overeenkomt met het paginanummer. Kopieerbladen met dezelfde gebruiksaanwijzing hebben ook hetzelfde nummer.

■ Over de moeilijkheidsgraad van de kopieerbladen

De kopieerbladen zijn vooral geschikt voor de lagere leerjaren, omdat veel oefeningen zonder letters en getallen zijn bedacht. Deze indeling is een slechts een indicatie. Omdat het belangrijk is, dat kinderen onder- noch overbelast raken, moeten ouders en leraren zelf beslissen, welke kopieerbladen voor een groep kinderen geschikt is.

■ Bij de inzet van de kopieerbladen

De aanwijzingen op de kopieerbladen heb ik bewust gering gehouden. Wanneer een bepaalde oefening voor de eerste keer wordt gedaan, is het daarom van belang dat u deze uitvoerig toelicht. De kinderen hebben dan bij het nogmaals maken van dezelfde opgave geen uitvoerige uitleg meer nodig of ze vinden met behulp van de aanwijzing op het kopieerblad zelf uit, wat ze moeten doen.

Hiernaast heb ik de oefeningen uitvoerig voor u beschreven en uitgelegd.

■ VISUEEL GEORIËNTEERDE CONCENTRATIE TRAINING

(1) Met welke delen kan het huis worden nagebouwd?

Op het kopieerblad is een beeld afgedrukt: een huis of een schip of ... Eronder of ernaast zijn verschillende delen te zien, waarmee het beeld kan worden samengesteld. Er zijn echter ook elementen bij, die voor het nabouwen **niet** worden gebruikt. De opgave is om die elementen te zoeken, die voor het namaken van het beeld nodig zijn.

Indien deze oefening te moeilijk blijkt te zijn, dan kunt u de door het kind uitgekozen delen één voor één op een vel papier tekenen. Op deze wijze kan het kind vergelijken of het de juiste delen heeft uitgekozen.

(2) Van groot naar klein

Op het kopieerblad zijn verschillende voorwerpen afgebeeld, die niet even groot zijn. De kinderen moeten deze voorwerpen ordenen - en wel naar grootte. Daarbij maakt het niet uit of ze bij het kleinste of het grootste voorwerp beginnen.

UITLEG VAN DE KOPIEERBLADEN

(3) Labyrint-opgaven: Hoe komt de muis bij de kaas?

Op het kopieerblad is een labyrint afgedrukt. De kinderen moeten nu proberen, de weg door het labyrint te vinden.

Deze opgave wordt iets moeilijker, als de weg zonder potlood wordt gevonden. De kinderen volgen de weg alleen met de ogen (en niet met de vinger!).

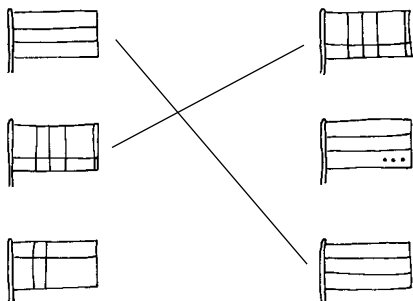
(4) Wat valt uit de toon?

Op dit kopieerblad zijn in een (kaarsrechte) lijn telkens dezelfde beelden afgedrukt. Het eerste beeld van elke rij laat zien, hoe het beeld resp. het teken eruit moet zien. De overige beelden onderscheiden zich gedeeltelijk door kleine details van het eerste beeld. Deze verschillen moeten worden gevonden en aangestreept.

(5) Welke vlaggen zijn gelijk?

Op het kopieerblad zijn meerdere vlaggen afgebeeld. De kinderen moeten de vlaggen, die hetzelfde patroon hebben, met een streep verbinden.

Voorbeeld:

(6) Zoek de verschillen! Kleur de tekening!

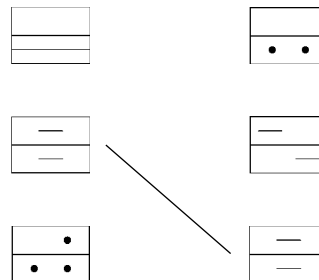
Op het kopieerblad is twee keer hetzelfde motief afgedrukt. Maar het tweede beeld verschilt op zeven punten van het eerste. Deze verschillen moeten worden gevonden en aangestreept.

(7) Verbind de tekens, die hetzelfde zijn!

Op dit kopieerblad zijn meerdere tekens, die maar weinig van elkaar verschillen, kriskras door elkaar afgedrukt. De opgave bestaat eruit om de exact gelijke tekens door een streep met elkaar te verbinden.

Bij deze oefening moet zo snel mogelijk worden gewerkt.

Voorbeeld:

(8) Teken de plaatjes na!

Op het kopieerblad zijn verschillende plaatjes afgedrukt. De kinderen moeten ze een poosje intensief bekijken en dan afdekken. De opgave is om de tekeningen vanuit het geheugen volgens het voorbeeld na te maken.

Eerst moeten de kinderen zich maar één tekening inprenten, die afdekken en natekenen. Later kunnen ze proberen om zich ook meerdere tekeningen tegelijk in te prenten en na te tekenen.

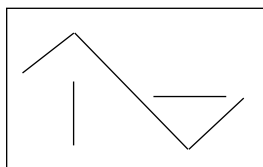

Opmerking: Op sommige kopieerbijlagen is maar één plaatje afgedrukt, dat dan echter relatief veel details bevat.

(9) Bekijk de tekens aandachtig! Dek ze dan af! Teken ze na in de kaders!

Op het kopieerblad zijn meerdere tekens afgedrukt. De kinderen moeten die een poosje intensief bekijken, dan afdekken en de tekens vanuit het geheugen volgens het voorbeeld natekenen.

Eerst moeten de kinderen zich één of hoogstens twee tekens inprenten, deze afdekken en tekenen. Later kunnen ze dan proberen zich drie of zelfs alle tekens in één keer in te prenten en te tekenen.

(10) Maak de plaatjes af!

Op dit kopieerblad zijn meerdere afbeeldingen onder elkaar afgedrukt. Naast deze 'volledige' plaatjes zijn kaders afgedrukt, waarin dezelfde afbeelding als in het eerste kader moet verschijnen. Er zijn echter telkens maar een paar strepen te zien. De opgave is om deze afbeeldingen af te maken.

Het is ook mogelijk om het voorbeeld af te tekenen, zodat de kinderen de opgave uit hun hoofd moeten maken.

(11) Welke letter hoort bij welk getal? - Welk kind plukt welke bloem? - Volg de lijn met de ogen.

Bij deze opdracht gaat het erom, een streep door de wirwar van strepen heen tot aan het doel met de ogen te volgen.

Ook deze opgave moeten de kinderen indien mogelijk zonder vinger en potlood maken. Alleen als dit grote problemen oplevert, kan een potlood als hulpmiddel worden genomen.

(12) Welke tekens vullen de ruimtes op?

Op dit kopieerblad zijn brede lijnen afgedrukt, met allerlei ruimtes ertussen. Elke ruimte heeft een bepaalde vorm - en kan daarom alleen met een bepaalde 'gatenvuller' worden opgevuld.

De 'gatenvullers' zijn bovenaan het kopieerblad afgedrukt. De kinderen moeten deze nauwkeurig bekijken en ze dan afdekken. Ze proberen nu vanuit het geheugen te bepalen welk teken in welke opening hoort en schrijven het getal erin.

Is dit te moeilijk, dan wordt de ruimte opengelaten. Het is belangrijk dat de kinderen zo snel mogelijk werken.

(13) Lees de woorden!

De kinderen moeten woorden lezen waarvan de onderste helft ontbreekt.

Voorbeeld:

DA A D N E N I R I O E M

UITLEG VAN DE KOPIEERBLADEN

■ MOTORISCH GEORIËNTEERDE CONCENTRATIETRAINING

(14) Zet het patroon voort

Op het kopieerblad zijn meerdere rijen met verschillende patronen afgebeeld. De opgave is om het patroon tot het eind van de regel voort te zetten.

(15) Volg het bruggetje met een potlood!

Op dit kopieerblad is een smalle brug afgebeeld, die als een slang over een groot meer gaat. Het bruggetje moet met een potlood worden gevolgd, zonder de rand te raken of er overheen te gaan.

(16) Kleur zeilen, die naar links/rechts waaien groen in!

Op dit kopieerblad zijn zeilen afgebeeld, die zich deels links en deels rechts van de mast bevinden. De kinderen moeten de zeilen, die zich links van de mast bevinden, met een bepaalde kleur inkleuren. Datzelfde moeten ze doen met de zeilen, die zich rechts van de mast bevinden.

(17) Maak de tekening af!

De kinderen zien maar een paar strepen van een tekening. Ze moeten raden wat in de tekening wordt afgebeeld. Dan moeten ze de tekening afmaken.

(18) Teken de andere helft

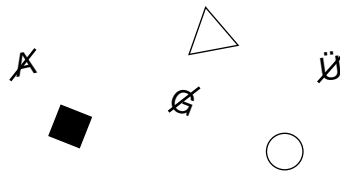
Een afbeelding is maar half te zien. Het kind moet zo nauwkeurig mogelijk de tweede helft (in spiegelbeeld) erbij tekenen.

■ BEVORDERING VAN DE SNELHEID EN HET UITHOUDINGSVERMOGEN

(19) Streep alle letters door!

Op dit kopieerblad zijn verschillende tekens, letters en getallen door elkaar afgebeeld. De opgave is om alle letters zo snel mogelijk door te strepen.

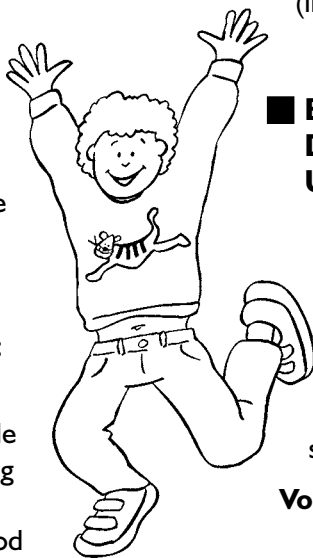
Voorbeeld:

(20) Maak de tekens compleet

Op dit kopieerblad zijn verschillende tekens afgebeeld. Bovenaan is elk teken nogmaals afgebeeld - maar deze keer 'volledig'. Want elk teken bevat een ander klein teken (een stip, een streep, een kruisje ...). De nog lege tekens moeten volgens het voorbeeld worden aangevuld.

De moeilijkheidsgraad wordt verhoogd, als de kinderen de volledige tekens een poosje bekijken, die vervolgens afdekken en de onvolledige tekens uit het hoofd aanvullen.

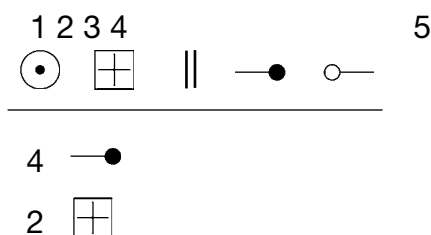

(21) Teken bij elke letter (bij elk getal) het passende teken!

Op dit kopieerblad zijn rijen letters (resp. rijen getallen) afgebeeld. Bovendien is een 'verklarende lijst' toegevoegd. Daarin is aangegeven, welk teken bij welke letter (resp. bij welk getal) hoort. De opgave is om aan elke letter (resp. elk getal) het juiste teken toe te voegen.

Het zou prachtig zijn, wanneer de kinderen zich inprenten, welk teken bij welke letter resp. welk getal hoort. Dan wordt de bovenste rij afgedekt en de kinderen lossen de opdracht uit het hoofd op.

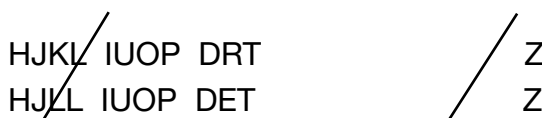
Voorbeeld:

(22) Streep de rijen letters (getallen) die niet gelijk zijn door!

Op dit kopieerblad zijn rijen letters (getallen) telkens 'dubbel' afgedrukt. De kinderen moeten nu zo snel mogelijk de onder elkaar staande rijen vergelijken. Alle rijen die niet identiek zijn, worden doorgestreept.

Voorbeeld:

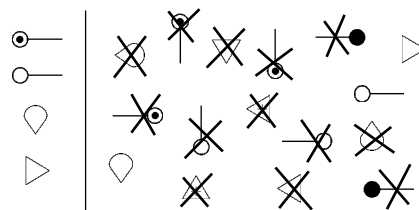

(23) Streep de tekens door, die er niet bijhoren!

Op dit kopieerblad zijn veel tekens door elkaar afgedrukt. Boven of naast deze tekens bevindt zich een 'verklarende lijst', waarin alle tekens zijn afgedrukt, die mogen blijven staan. Alle andere tekens moeten zo snel mogelijk worden doorgestreept.

Deze opgave wordt moeilijker, als de kinderen de tekens van de lijst een tijdje bekijken, ze vervolgens afdekken en proberen uit het hoofd de tekens door te strepen die er niet bijhoren.

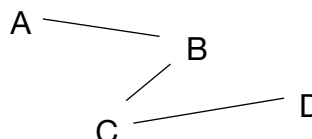
Voorbeeld:

(24) Verbind het ABC !

Op dit kopieerblad zijn door elkaar alle letters van het alfabet afgedrukt. Alle letters moeten in de juiste volgorde met elkaar worden verbonden.

Ook deze oefening is alleen maar interessant, als die zo snel mogelijk wordt gedaan. U kunt de tijd opnemen en dit later enkele malen herhalen. Op die manier ziet u, hoe de kinderen de oefening steeds sneller kunnen maken.

UITLEG VAN DE KOPIEERBLADEN

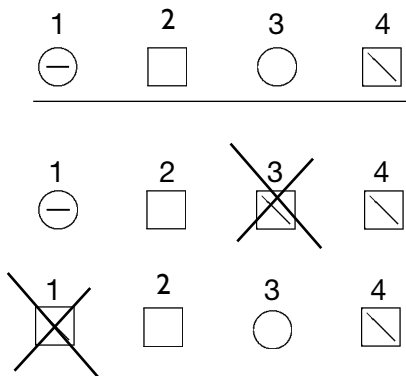
(25) Welk teken past niet bij het getal?

Op dit kopieerblad zijn lange rijen getallen afgedrukt. Bij elk getal hoort een teken. Bovenaan het kopieerblad is ook hier een 'verklarende lijst' afgedrukt. Daar zijn alle getallen vermeld evenals het betreffende teken, dat bij dit getal hoort.

Kinderen moeten zich inprenten welk teken bij welk getal hoort. Dan moet het kind de lange rijen getallen langsgaan en uitvinden of bij een getal een teken staat dat NIET bij dit getal hoort. Dit teken moet dan worden doorgestreept.

Bij deze oefening kan de 'verklarende lijst' zichtbaar, maar ook afgedekt zijn.

Voorbeeld:

(26) Tel de tekens

Op dit kopieerblad zijn veel verschillende tekens afgebeeld. Het kind moet tellen, hoe vaak elk teken is afgebeeld. Het is hierbij belangrijk dat de tekens zo mogelijk alleen met de ogen worden geteld (zonder potlood en zonder vinger)!

Is dit te moeilijk, dan kan het kind de vinger of een potlood als hulpmiddel gebruiken.

(27) Omcirkel de letters B/b met groen! - Streep elke g/G door

Er is een tekst weergegeven, waarin een bepaalde letter omcirkeld of doorgestreept moet worden.

Opmerking: op sommige kopieerbladen is GEEN letter bepaald. Daar kan de leraar zelf een letter kiezen, die de kinderen dan in de tekst moeten zoeken.

(28) Hoe vaak komt de letter E/e in deze tekst voor?

Er is een tekst afgedrukt, waarin een bepaalde letter moet worden geteld.

■ TOEPASSING VAN DE GEHEUGENTECHNIEK

Opmerking:

Het kopieerblad, waarbij een geheugentechniek wordt gevraagd, moet u pas gebruiken, wanneer de kinderen deze techniek zo beheersen, dat ze de opgave zelfstandig en nagenoeg zonder hulp kunnen maken.

De geheugentechniek is in het hoofdstuk 'Overbrengen van de geheugentechniek' uitvoerig toegelicht.

(29) Onthoud de woordparen!

Hier wordt de geheugentechniek 'twee woorden met elkaar verbinden' getraind. Op het kopieerblad zijn meerdere woordparen afgedrukt die de kinderen moeten onthouden.

■ BEVORDERING VAN HET LOGISCH DENKEN

(22) Verbind de woorden die bij elkaar horen!

Op het kopieerblad zijn kriskras door elkaar woorden afgedrukt. Enkele woorden (bijvoorbeeld alle woorden, die bepaalde vruchten of dieren aanduiden) hebben iets met elkaar te maken. Deze woorden moeten door een streep met elkaar worden verbonden.

Ter aanvulling kan de opdracht gegeven worden om voor de betreffende reeks van woorden een passend opschrift (zoals bijvoorbeeld DIEREN, FRUIT, KLEDING enz.) te zoeken.

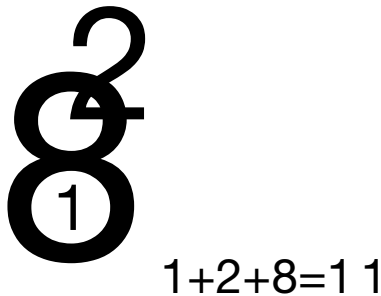
■ BEVORDERING VAN HET WISKUNDIG DENKEN

(31) Tel de getallen bij elkaar op!

Op het kopieerblad komen meerdere getallen voor, die echter door elkaar en gedeeltelijk ook over elkaar heen zijn geschreven. Al deze getallen moeten zo snel mogelijk bij elkaar opgeteld worden.

Het is hierbij belangrijk, dat alleen de ogen (en dus geen vinger of potlood) worden gebruikt.

Voorbeeld:

(32) Los de opgaven op!

Bovenaan het kopieerblad bevindt zich een 'verklarende lijst'. Daar is aangegeven, welk getal door welk symbool is vervangen. Daaronder zijn rekenopgaven afgedrukt, er zijn echter geen getallen, maar alleen de betreffende symbolen gebruikt.

De kinderen hebben nu twee mogelijkheden om deze opgaven op te lossen. Ze prenten zich de symbolen in, dekken de bovenste rij af en beginnen de opgaven op te lossen. Is dit te moeilijk, dan blijft de 'verklarende lijst' bij het oplossen van de opgaven onbedekt.

Voorbeeld:

1 	2 	3 	4
	+		= 3
	-		= 1

(33) Hoe luidt de uitkomst?

Op het kopieerblad zijn cirkels getekend, waarin getallen staan. De cirkels zijn door middel van verschillende lijnen met elkaar verbonden. Er zijn doorgetrokken en onderbroken lijnen, stippellijnen enz.

De opgave is om eerst een soort lijn uit te kiezen en alle cirkels die door deze lijn met elkaar zijn verbonden, met de ogen te volgen. De getallen die in deze cirkels staan, worden daarbij bij elkaar opgeteld. Er moet op gelet worden, dat het kind eerst het begin of het eind van de betreffende lijn opzoekt en dan met het optellen begint.

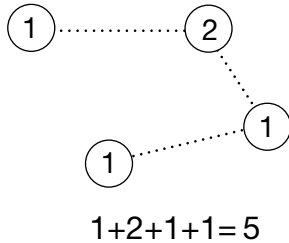
Dan wordt een ander soort lijn gezocht: Opnieuw worden alle getallen, die door middel van deze lijn zijn verbonden, bij elkaar opgeteld.

UITLEG VAN DE KOPIEERBLADEN

Opgave met stippelijnen(en):

Oudere kinderen kunnen ook proberen getallen, die willekeurig tussen 1 en 100 zijn gekozen, in de juiste volgorde te verbinden. Deze oefening is aanzienlijk moeilijker, omdat de kinderen steeds eerst het volgende hogere getal moeten zoeken. Om die reden moeten de kinderen voor deze opdracht genoeg tijd ter beschikking hebben.

Als een kind moeilijkheden heeft om uit de wirwar van verschillende lijnen wijs te worden, kan het helpen om elke soort lijn met een andere kleur te markeren. De doorgetrokken lijn trekt het bijvoorbeeld met een groene stiftpotlood na, de gestreepte lijn met een blauwe kleur enz.

(34) Verbind de getallen

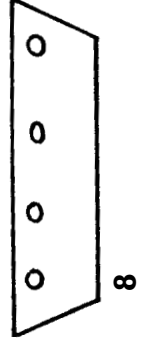
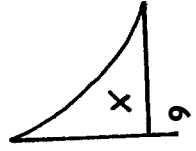
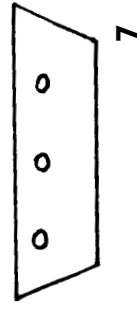
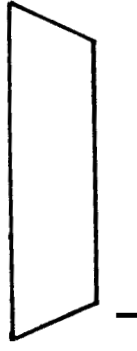
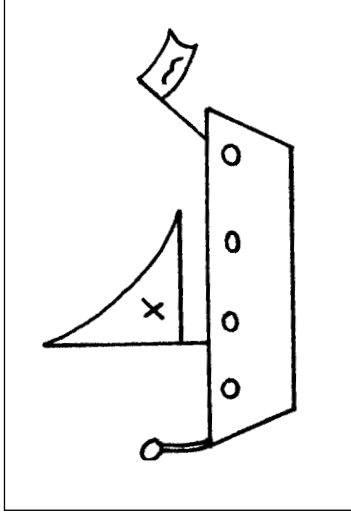
Op dit kopieerblad zijn veel getallen door elkaar afgedrukt. De opgave bestaat eruit alle getallen in de juiste volgorde met elkaar te verbinden.

Voor jongere kinderen zijn in het algemeen alle getallen van 1 tot 20 afgedrukt, die met elkaar moeten worden verbonden.

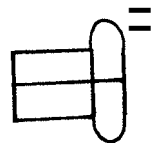
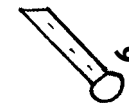
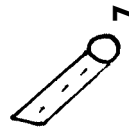
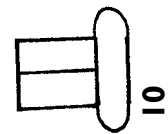
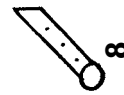
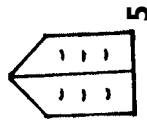
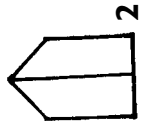
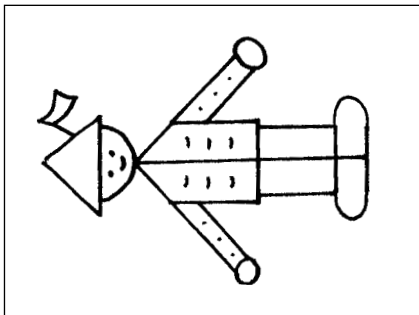
Deze oefening is alleen maar interessant, als die zo snel mogelijk wordt gemaakt. U kunt de tijd opnemen en de opgave enkele malen herhalen. Op die wijze ziet u hoe de oefening steeds sneller kan worden gemaakt.

I Met welke delen kan het poppetje worden nagemaakt? Kleur die in!

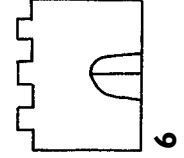
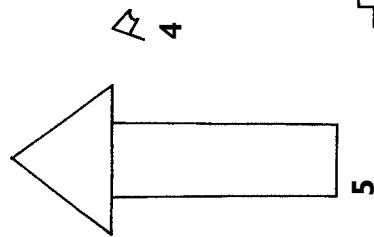
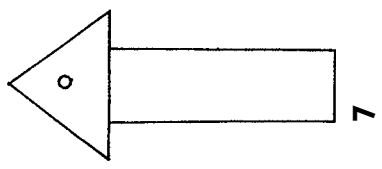
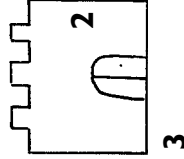
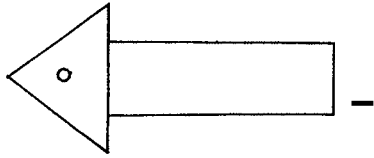
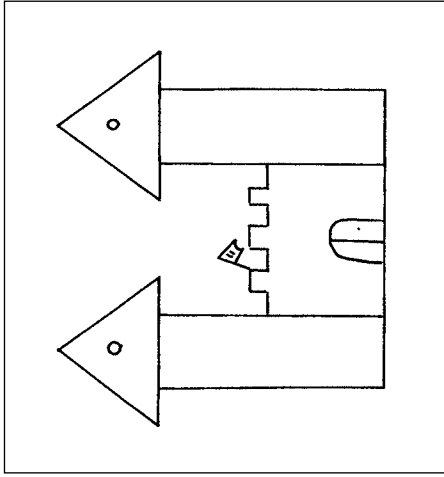

I Met welke delen kan het poppetje worden nagemaakt? Kleur die in!

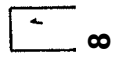
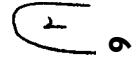
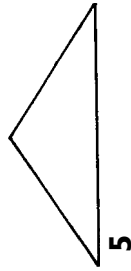
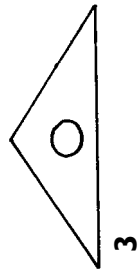
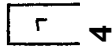
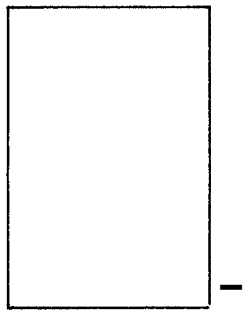
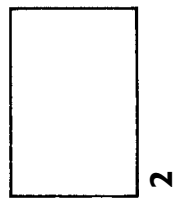
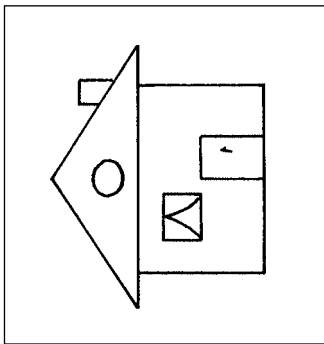

I Met welke delen kan het kasteel worden nagebouwd? Kleur die in!

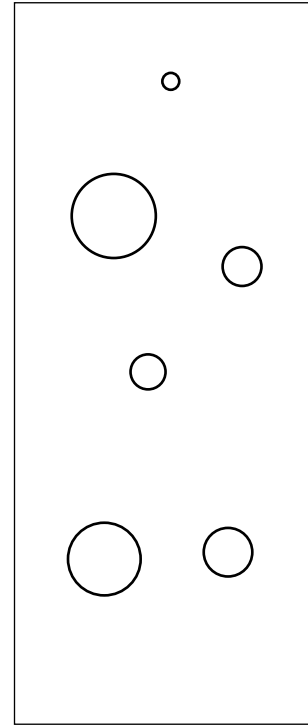
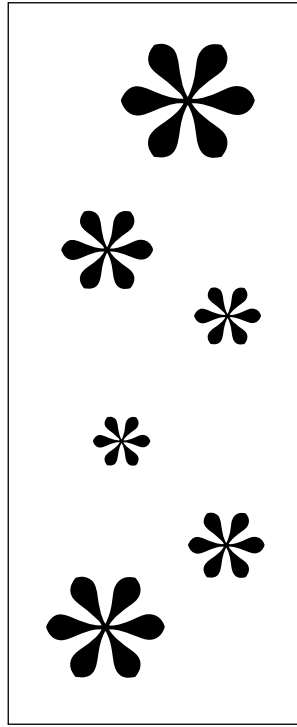
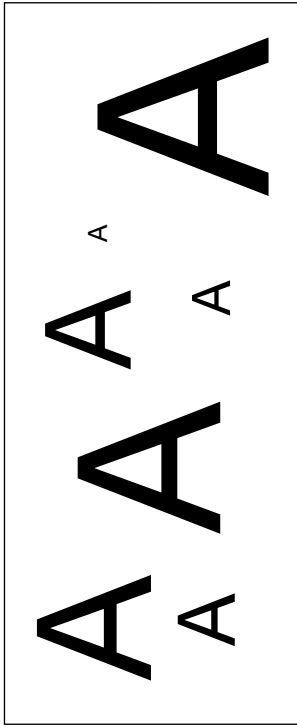

I Met welke delen kan het huis worden nagebouwd? Kleur die in!

2 Grootst, iets kleiner, kleinst

2 Grootst, iets kleiner, kleinst

